

جل امترا

(پوسنه اجرتيله برابر)

سده لکي ۵۰ غروش

آلي آيايي ۳۰ »

نسخه سي ۱ غروش

سَمَاءُ بَايُغِي غَنِيْمَتِ
سَمَاءُ م ۱۳۰۷

اداره خانه و مطبعه سي

استانبولده باب عالي چاده -

سندھ قره بت كشتخانه سي

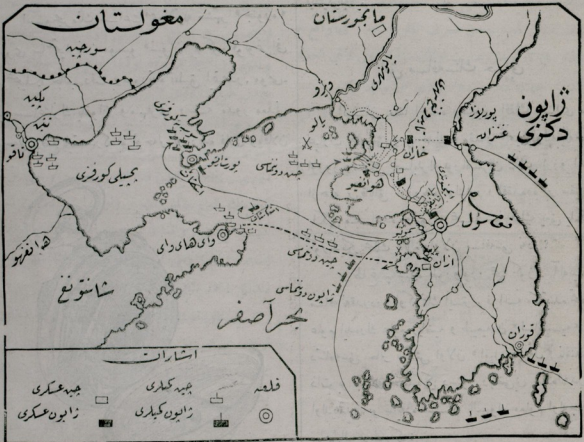
درج ايدلين اوراق اعاده

اولمجاز .

باش عوردي :

صالح ذكي

يَنْجِيْتُنِيْمُ كُنْزِيْمَ نِشْرَاوُنُوْمُ فَيُؤَلِّدُنِيْ هَفْتَهْ لَكِ غَنِيْمَتِ

اقصای شرق محاربہ سی

یازمش اولدینی «تحریر الجسطی» نامنده کی بیوک هیئت کتابدر .

ص . ذ

صوک

سیر سفائن حقنده اصول قدیمه ایله

اصول جدیده

بومعلومدرکه سیر سفائن دیک . سفائی سطح بخرده بر نقطه دن دیکر نقطه یه الک امتیلتی والک سهوائلی بر طریق دن سوق ایتمک دیکدر .

ویا خود :

سیر سفائن . سطح بخرده بر سفینه نک نرمه بولدیغنی ونه طرفه طوغری کشفکده اولدیغنی یلکدن عبارتدر ذیل ییلیرکه بوتعریف اولکندن دهافنی بر تعریف اولور .

سواحل بونیجه کیمک واشای معلومه ارضیه استناد ایلمک صورتیه اجرا اولان بعض خصوصی سفلردن ماعدا کافه احوالده سیر سفائن ماده سی بوکونکی کون اول امرده بر «خریطه بخریه» نک وجودینه لزوم کوستر .

بو «خریطه بخریه» مکتبلرمزده جغرافیه درس لرنده کوریلان خریطه لری عینی دکلدر : «خریطه جغرافیه» رده خالی قالان محللر دکر لری تشکیل ایدر . خریطه بخریه لرده ایسه بالعکس خالی قالان محللر عموماً قره لردر .

چونکه بحر یون لار رنده بولنه جق بر خریطه ده یالکر ساحل لریک ویا آنلره یقین بولنان محللر دده کی . مواقع ارضیه نک ارانه ایدلش بولنشی حصول . مطالبه کافی اونوب بوندن فضله سی لزوم سنر کورسور وحتی بحر یونک نظر دقت لری مشغول ایله جکی ایچون مضر ییله عد اونور . فقط قره جهت ندن ترک اولان الک بیوک . وانه بدل دکر لرده تصادف اولنه جق الک کوچوک بر عارضه

تسمیه ایله یکی جداول فلکیه یی اوراده وجوده کتیر مشدر . مذکور رصدخانه هیئت علیه سنک ریاستی (نصیر الطوسی) نک عهد ه سنده اولدیغنی کی اعضا سی میا سنده بولنانلر الک مشهوری ده (محی الدین المغربی) ایدی .

(هلاکو) ۶۵۸ سنه هجریه سنده حاجی قبضه تسخرینه کجیردکی ه سنکامده . موسی الیه (محی الدین المغربی) کندیسنک «مجم» اولدیغنی باغیر مرق (هلاکو) یه ابشتدیر مکه . وفق اولغله حکمدار موسی الیه طرفدن (مراغه) ده (نصیر - الطوسی) نزدینه اعزام قیلشدر .

اخلاقی نظارنده «حکیم المحقق و فیلسوف المدق» عنوانه مظهر اولان صاحب ترجمه ۶۷۲ سنه هجریه سی ذی الحجه سنک اون سکر نجی و ۱۲۷۴ سنه میلادی سی حزر ایندک یکر می بشخی بازار ایتسی کونی (مراغه) ده تکمیل زانچا حیات ایلشدر .

مراحوم مشار الیه حکمت . اخلاق . فلسفه . طبیعیات . ریاضیات و الحاصل هان هر شعبه فنه دائر لسان عربی و یازبان فارسی اوزره آثار برکریده یازمشدر .

بالخاصه ریاضیات دائر اخلافنه بر ایش اولدیغنی آثار . بر بیوک کلیات تشکیل ایدر که بو کلیات میا سنده بر چوغی کندندن اول کان ریاضیون هر یک لسان یونانیدن ترجمه ایش اولد قیلری کتب ریاضیه یی اکال وایضاح صورت ییله قله آلتش ایسه ده موضوع بختز اولان (شکل القطاع) دائر اولان رساله سی کی بعضاری ده صرف کندیسنک ثمره سی و اقدامی بولنشدر .

هله اقلیدسه توفیقاً یازمش اولدیغنی «تحریر الهندسه» بیوک بر جلد اولوب ۱۰۰۲ سنه هجریه سنده و ۱۵۹۴ سنه میلادی سنده روماده عربی العباده اوله رق طبع اولنشدر .

اولجه مهندسخانه بری هاپون کتبخانه سنده بولان کلیات (نصیر الطوسی) دروشنده بولان اون سکر کتابدن ماعدا ریاضیات و علی الخصوص فلکیات دائر بر طاقم اثری ده واردر که بونلر میا سنده الک مشهوری (بطلمیوس) توفیقاً

بو نقطہ لڑک ہو وصلہ الہ ستترنی تعین اتمک
ممکن اولدینی تقدیرده بالکر ایکسی ابلده حل مسئلہ
اولنور .

والحاصل سفینک سرعتی قیمت واستقامتجه لایقجه
سیندیکي حالده خارجده بر نقطهک معلوم اولسی . سفینه
مذکورک بولندینی موقعه دأر اولدجه صحیح بر فکر
استحصانه مساعد بولنور .

فقط بر کره قره لکوزدن غائب ابدلیمی اوزمان
سفینک نروده بولندینی تعین ایچون بشقه اصولره
مراجعته لزوم کوریلور .

علی العموم سیرسفاان ایچون ایکی اصول موجوددر:
بونک برنجیسی غایت صحیح وقطعی اولوب رصدات فلکیه
مستند بولنور که بوکا «سیرسفاان فلکی» دیلیر . ایکنجیسی
ایسه «سیرسفاان عادی» دینلن تقریبی اصولدن عبارتدر .

اقوام قدیمهک سیر سفاان خصوصنده استعمال
ایلدکاری اصول فلکیه دأر یک از معلوماته دسترس
اولنشدر . بوباده که قدیمه اوانان شی . مشهور (هومر)ک
تألیف استدیکی (ترا) مظفریاتی متعاقب ایساکیاه عودت
ایدن (اولیس)ک سیاحتی حاکم اوانی اوزره تألیف
ایتمش اولدینی (اودیسه)ک بشیخی منظومه تشکیل ایدن
فقره آیددر .

«اودیسه» [۱] یلکنلرینی مساعد روزکارلره قرشو
آچار و ماهرانه دومنک قوانی اداره ایدر . اوبقو کوزینه
اصلا کیرمن: نظرلری دائماً سماده تزیاه و کج غروب
ایدن «تقار» و هیئت مجموعه سنه «کروسه» نامی و بریان
«والجار» بر جنی کوزلین «دب اکبر» و «دب اصغر» .
معطوف اولور ایدی .

عجبا (اولیس) بو برجلرده نه اراوردی؟ شبهه سز
بر استقامتدن بشقه برشی ارا میوردی .

فقط عین زمانده فنیکیلیر دها جسور کجیلیر
اولدقلری کبی سیر سفاان حقنده دها ایلری یکنتمش ایدی .

بوخریطه لرده موجود بولندینی کبی ساحلره قریب صولرک
درینلکاری ده کوسرلشدر .

الحاصل خریطه بخریه صورت مخصوصده ترسیم
ایدلش برخریطه درکه انک اوزرنده سیر سفاان مأموری
کیدجه چکی نقطه لری . تعقیب ایلجه چکی طریق اشارت ایدر .
بعض احوالده خریطه مذکورده اوزرنده ترسیمات هندسیه
بیله اجرا ایلر .

بونوع خریطه ل «مرقا تور اصولی» دینلن براصوله
توفیقاً ترسیم ایدلشدر که خارجده بر نقطه دن دیگر ایکی
نقطه و صل اولنان خط لڑک حاصل استدیکی زاویه تمامیه
خریطه اوزرنده بو نقطه لڑک ارمسنده کی زاویه به مساوی
بولنور ایسه بونک اوزرنده ایکی نقطه میاستنده کی مسافه
شو نقطه لڑک خارجده دلالت ایلدکاری موقعلر ارمسنده کی
مسافه حقیقیه بی یکنانه بر مقیاسه نظراً تمامیه ارا نه ایدمزن .

بوخریطه لڑک بر دقت ریاضیه ایل ترسیم ایدلش اولسی
طبیعی اولوب مع مافیه شو دقت مواقمک بالخاصه بکدیگر
ینه نظراً و ضمیمه معطوف بولنور . تعبیر آخرله
بونوع خریطه لرده مواقمک قریب و بعدیاتی تقدیر ایچون
مقیاسک تحت مطلقه سنه کوریلجه لڑک لزوم ایکنجی درجه
قلایر! چونکه سطح بخرده زاویهک کمال صحته تقدیری
ایچون اقتضا ایدن وسائط فیه دسترس اولنه بیلیر ایسه ده
مسافه لڑک تعیین شئنده بوقدر بر سختی ایجاب استدیجرک
اصول مکمله الده ایدیلهمزن . بناء علیه مقیاسک انشا آتجه
وقوعه کتیریلجه لڑک اولان جزئی بر خطا اهمیت سز عد
اولنور و حتی فرق اولنه به جق بر صورتده بولنور .

سیرسفاان خصوصنده قره لکوز اوانکنده اولدجه
سفینک بخریون یئنده «بونطی» تعیین اتمک یعنی سطح
بخرده هانکی نقطه ده بولندینی خریطه اوزره اشارت
ایده لڑک ایچون سفیندن مرئی اولان وخریطه اوزرنده
دخی موجود بولنان اوج نقطه خارجیه باقی و بونلر
میاستنده تحدث ایدم لڑک ایکی زاویه بی تقدیر اتمک کفایت
ایدر .

فلیکبه مثلاً قره ویا مشتری نیک بیکاری نه مراجعت اقتضا ایدر . ویا خود مکمل برقر و تومتره موجود اولدینی حالده برابرجه طاشتیق ایجاب ایلر .

م . ا

فیوض عسکریه

اقصای شرق محاربه سی

بوندن اولکی مقاله مزده ژاپونیا لولره جینولور یئنده اخیراً قوره شبه جزیره سنده وقوع بولان (فیونیاغ) میدان محاربه سنده دایر مجملأ اعطای معلومات ایدلش و طرفین مختصینک حرکات عسکریه سی بر خریطه اوزرنده کوسرملش ایدی :

مذکور میدان محاربه سی قوره شبه جزیره سنک تماماً ژاپونیا نیک ید ضبط واستیلا سته کجه سته سبب اوله رق ایکی ملت شرقیه یئنده آجیلان سفرك دور اولته خاتمه کش اولدیلندن دور مذکورک بدایتدن نهایتنه قدر طرفینجه کرک برآ و کرک بجرأ اجرا قتلان بالمله حرکات عسکر یه نك شو مقاله مزده بروجه خلاصه عرضنه مسارعت ایدر و حرکات عسکر یه بی انظار قارئین کرامده تجسم ایتدیرمش اولوق اوزره بو کونکی مقاله مزده دخی بر خریطه علاوه ایلر ز .

اشبو خریطه ده استعمال اولسان اشاراته دایر خریطه نك برکوشه سنده ایضاحات لازمه اعطا ایدل یکنندن شو مقاله مزیه مطالعه بیور مزندن اول ایضاحات مذکورده نك نظر تدقیقندن کجورلسنی سهولت مطالعه جه شایان توصیه بولور ز .

قوره شبه جزیره سی اوتندن بری چینه تابع اولدینی حالده اخیراً شبه جزیره مذکورده ظهور ایدن بعضی وقوعات اوزرینه ژاپونیا دولته اطرافه عسکر سوق و اعزام قلمسندن ناشی چین حکومتی دخی شو تدبیره مراجعتله (وای های وای) نامنده کی حرب لیاقتندن برقاچ

بولر : راکب اولدقاری سفینه ده کجه لین متادیا غروبله نظر لردن غایب اولان کواکب ایله یکیدن طوبعه نظر لرینه نمایان اولان کواکبه دقت ایدرک بولسدقاری محاکم عرضنی تخمیننه موفق اولورلردی .

عجیاقنیکه لیلرک بوندن دهاصحیح بر اصوللاری وارمیدی ؟ بوراسی شمدنک بزجه مجهولدر . مع مافیه کهربا ارامق اوزره تا بحر بالطقه قدر سیر و سفر ایدن بوماهر کجه یلرک سیر سفارته دایر معلوماتی شو بیان ایتدیمز درجه نك قات قات فوقده اولدینی عموماً طن اولتقده در .

فقط بو ظنات ساحه سندن چیقیلررق حقیقت عالنه کیریلرک اولور ایسه اول امرده اون ایکینجی عصر میلادیه بوصله ایله استقامت تعینی مسئله سنک حل ایدلکی کوریلور . متعاقباً اون بشنی عصرک مشاهیر ملاحظنی طرفندن سطح مجرده ارتفاع آلق اوزره « اسطرلاب » « اربالسترل » استعمال ایدلکی وقباجه ایدیلن تخمین رینه حسابله استخراج اولنان عدد درج نك قائم اولدینی مشاهده اولور . الحاصل سیر سفان باشلیجه بر صنعت اولوق اوزره تأسس ایتدیک کوریلور .

بو زماندن اعتباراً بر طرفدن علم هیئتک دیکر فدن حکمت طبعیه نك یاردیمله صنعت مذکورده تکمل ایده ایده براده به کلمدرکه بو کونکی کون سیر سفان قون تطبیقیه نك باشلیجه مهم بر شعبه سی تشکیل ایتدکه بولشدر .

مع مافیه سیر سفان فنی ، هنوز مطلوب اولان درجه مکملیه واصل اوله مامشدر . زنجیرک یعنی هیئت جدوللر نك اکلی سایه سنده بر کجهی ، سطح مجرد بولندینی محاکم عرضنی نك سهولته تعیین ایدر ایسه طولنی تقدیر ایچون تخمینه مراجعتندن قوریتله ماز واقعا کره ارض محوری اطرافده منتظم بر حرکت ودرایه اجرا ایدیور ایسه ده نفایده کسماده بر نصف النهار لردن هیچ بری ، اشارت مخصوصه ایله تمیز اولنمامشدر .

بر محاکم طولی اعتباری برشیدرکه تعیینی او محاکم ساعتیه مبدأ اتخاذ اولنان محاکم ساعتک یلشمه متوققدر . بو مبدأ نصف النهار نك ساعتی تعیین ایچون بر حاده